

Lärarhandledning

Rosor & pistoler

Skriven av Anne-Marie Körling

Inledningsvis

Jag vill börja med att berätta att jag tycker mycket om denna bok. Det är inte oviktigt att jag skriver att jag gör det. Läraren behöver inte tala om i förväg att läraren tycker om boken men det kommer att höras då läraren talar om den och läser högt ur den. Elever ska kunna förnimma att läraren tycker om det läraren läser. Läraren låter sig själv dras in i berättelsen och känner, tänker och undrar vad det är som ska äga rum eller vad som redan har skett. Det ska märkas att också läraren längtar efter att fortsätta läsa och att läraren har förväntningar om det som komma ska. Jag brukar kalla detta att kunna låna intresse av läraren.

Anne-Marie Körling
Kollega, lärare och läsfrämjare

Högläsningen är undervisning

"Ändå börjar alla som lyssnare: första mötet med litteraturen sker genom högläsning." skriver litteraturvetaren och författaren Kristoffer Leandoer i boken *Det är läsaren som skriver boken* (2025).

Att läsa högt för eleverna är en handling där alla i klassrummet får lyssna till samma bok och uppleva den gemenskap som uppstår då vi läser. Det är läraren som ska ge denna gåva till eleverna. Läs gärna längre än du har tänkt dig. Läs en timme om berättelsen gör att ni inte kan sluta. Minns att högläsning ÄR undervisning.

Högläsningen ska heller inte avbrytas. Det är författaren vi lyssnar till. Vi kan läsa vidare utan att avbryta för att kontrollera lyssnarna. Författaren ger oss det vi behöver för att förstå och undanhåller somligt för att vi inte ska förstå. Vad skulle annars driva oss att läsa vidare.

Om rosor och pistoler

Boken vänder sig till mellanåldern, dvs, den ålder då barnet ömsar om till att bli en tonåring. Det är en mellanålder där gossedjuret fortfarande är en del av den magiska världen men där barnet blickar ut mot det kommande, dvs mascaran och att måla sig, vara börshaj med sinne för pengar och hur de kan växa, hur man pussas och de där brösten som ännu inte är så stora, man kan ana att de växer. Det är en bok för barn som befinner sig i gränslandet där barndomen blir något att ta farväl av, lekarna försvinner men är ändå viktiga som minnen och där grupperingarna börjar formas. Skolgården som tidigare var en lekplats är nu en savann. Antingen är man ett lejon som kan ta vilket byte som helst. Eller så är man bytet och skyddar sig som ett piggsvin. Taggarna utåt.

Musiken

Titeln kommer från rockbandet Guns and Roses – men i omvänd ordning. Rosor och pistoler. Inför varje läsning av boken skulle jag föreslå att inleda med den låt som återkommer genom boken; *Sweet Child o' Mine*. Den går att visa och lyssna till via Youtube. Själva texten berör just barnen i boken. Så inled med låten inför varje lästillfälle. Det gör att eleverna kan samla sig inför läsningen.

Berättarjaget, Månen och Ville

Berättelsen cirkulerar kring tre begynnande tonåringar: Berättarjaget, Månen och Ville. De har olika uppväxtvillkor vilka vi får möta under berättelsens gång. Den tuffa Månen, lejonet, kommer från ett hem där man ska tåla ett och annat. Ville, hemmasittaren, vars mamma samlar på sig allt, där tomten är fylld med skrot och där katterna föder sina ungar. Berättarjaget, vars pappa dricker en hel del liggandes på soffan. Den stora sorgen präglar det mesta. Pizza vid teven där *Den stora älgvandringen* visar hur långsamt det egna livet är. Som avstannat på grund av mammans död.

- Samtal mellan elever och samtal i helklass

Efter att du som lärare högläst – låt eleverna samtala två och två (90 sekunder) om vad vi får veta om de olika barnens hem.

Vad vet vi?

Som lärare kan du sammanfatta det eleverna kommit fram till.

Avslöja inte något om det som komma ska.

Viktiga vuxna

Mikko är en av de vuxna som återkommer genom hela berättelsen. Han är en annan slags vuxen än vad föräldrarna är. Ville har en mamma. Månen har en pappa. Berättarjaget Leo har en pappa.

Mikko – Vem är han? Vad betyder han för barnen?

- Samtal mellan elever och samtal i helklass.

Låt eleverna beskriva Mikko och hans betydelse (90 sekunder).

Återknyt till samma frågor efter högläsningen – Vad tänker vi nu om Mikko?

Vad betyder han nu för barnen i boken? - Vad är det han gör?

- Läraren Linda. Vem är hon? Vad gör hon för Leo?

Liknelserna med djurvärlden

Liknelserna till djurvärlden är många i boken. Skolgården som tidigare varit en lekplats är förvandlad till en savann.

Djuren som identifikationsobjekt:

- Lejon
- Piggsvin
- Snigel
- Giraff
- Hundvalp
- Primater
- Bläckfisk

Skriva och tänka

När vi har läst boken kan vi skriva om det djur, de djur vi känner oss som. Det betyder att vi måste samla en lista över djur som vi kan tänka oss att vara.

Glöm för den delen inte de små:

- Loppan
- Bananflugan
- Fästingen

När vi använder oss av liknelser måste vi också veta något om djurens egenskaper. Därför krävs det efterforskning. Ge det utrymme. Skriv sedan precis på det sätt som tankarna kommer. Jag visar genom att skriva själv:

Jag är en loppa.
Jag bits när jag kan.
Jag hoppar för att färdas.
Hoppar på något större.
Stör den store som bär mig.
Biter mig fast.
Släpper taget på en annan plats.

Kroppens liv

Kroppen är central – den utvecklas med myrsteg och med jättekliv. Månen har målat sig sedan länge. Leo har inte målat sig än men har ett rött läppstift som hon lekt med. Det finns många uttryck att lyfta från boken:

- Hjärtat slår fortfarande hårt
- Mitt hjärta väger tolv kilo
- Hjärnan väger hundra (kilo)
- En miljon tankar jag inte vill ha.
- Skrattet skramlar
- Ord som landar vasst i magen
- En liten knastrig idé
- Jag har bara en konstig känsla som om något visat mig en nya färg men jag vet inte vilken.

Hit hör också förälskelsen, den som spirar, den som känns inuti. Den som inte säkert är besvarad. Leo som känner sig kär i Kenan. Ilskan som svar på den vanmakt Leo känner för Ville och att han fortsätter vara hemma och inte i skolan.

Spegeln och spegelbilden

Leo har en spegel. Den är inte hel. Den är i skärvor. Det gör att när man tittar i den visar den något trasigt. Ibland ser Leo ett monster i spegeln, andra gånger ser hon sig själv som den hon ser ut för andra.

- Vad kan vara trasigt?
- Vad är det som gör att vi anar att det är något som är trasigt för Leo?
- Vad betyder en spegel för ett barn? För en tonåring?

Plantera ord och begrepp

Min tanke är att inte avbryta författarens berättelse. Däremot kan man som lärare plantera ord och begrepp som förekommer i boken, antingen innan eller efter högläsningen.

Ett sådant kan vara begreppet savann. Visa ett klipp där savannen synliggörs så att eleverna får veta något om vad som menas. Låt eleverna få fundera över hur man använder liknelser som savann om en skolgård. Vad innebär det? Vad betyder det att vara ett lejon på en savann? Vad betyder det att vara ett byte på en savann? När ordet savann kommer i boken känner eleverna något om det. Men det kan vi låta dem få upptäcka och inte berätta för dem innan. Om vi förtydligar i efterhand kan vi göra som det man skulle kunna inleda med.

Ordförrådet kan också planteras innan eller efter högläsningen. Ord som är långa och som lärare och elever kan läsa högt tillsammans. Orden behöver vara skrivna på en powerpoint så att alla kan läsa orden samtidigt som de läses högt.

- Skolprojekt
- Låtsasgitarr
- Rockstjärna
- Tangenterna
- Saltkorn
- Ölburkar
- Högtalare
- Köttbulle
- Dressyrprogram
- Giljotin
- Döskalletavlan
- Stjärntavlan
- Tvåhundra
- Volangärmen
- Skottljud
- Monsterögon

Orden ska vara långa. Långa ord berättar något. Vi måste också lära våra elever att läsa långa ord och att göra det tillsammans med läraren möjliggör för att orden blir lästa unisont. Det handlar inte om att förstå orden utan att smaka på dem men också kunna läsa dem.

Vilka är Leo? Månen? Och Ville?

Berättelsen är en utvecklingsberättelse. Det handlar om förändringar, små och stora. Den främsta förändringen hör ihop med att de börjar i skolan men en annan årskurs. En annan förändring är att leken försvinner och hur vardagen blir annorlunda.

- Hur utvecklas berättarjaget Leo?
- Hur utvecklas Månen?
- Hur utvecklas Ville?
- Vad skulle vi fråga Leo?
- Vad skulle vi fråga Månen?
- Vad skulle vi fråga Ville?
- Hur förändras berättarjaget Leo´s pappa?
- Hur utvecklas Villes mamma?
- Vad händer i Månens familj?
- Vad händer med Jesus, gossedjuret?
- Varför kastas Jesus?
- Varför får Jesus komma tillbaka?

Hur förändras relationerna i boken:

- Hur ser relationen ut mellan Leo och Ville?
- Vad behöver förändras mellan Leo och Ville?
- Hur förändras relationen mellan Leo och Månen?
- Hur är det att byta en kompis mot en annan?

Vad gör berättarjaget Leo:

- Skapar en översvämning i handfatet på toaletten
- Funderar på att sätta i gång brandlarmet
- Snor en extra köttbulle
- Stoppar en köttbulle i Månens byxor

Samtal i klassrummet:

Eleverna får diskutera i 90 sekunder - Varför tror ni att Leo gör allt detta?

- Gradera de fyra händelserna från det värsta till det mindre dåliga.

Argumentera varför?

Stjärngalan

Det som på olika sätt påverkar händelseutvecklingen är att skolan har en stjärngala. Denna gala gör att Leo blir vän med Månen. Det är slutligen den som gör att Ville kommer till skolan för att se. Det är Stjärngalan som blir berättelsens slutpunkt. Där kommer alla elever till sin rätt. Det är också där Leos hemlighet blir offentlig.

Konsten – vad är det med den?

Det är konsten som påminner om Leos mamma. Mamman sa att allt kunde vara konst. Leo samlar på pappa ölburkar. Hon har sina favoriter, de med sällsynta märken på. I hemlighet, osynlig för alla, klipper hon sönder ölburkarna och skapar ett konstverk av små metallbitar. Genom boken möter vi mammans ord om konsten. Några konstnärsnamn nämns: van Gogh, Frida Kahlo. Gör något med dessa namn. Presentera konsten, några konstverk av dem. Det som är gemensamt för de båda konstnärerna är att de också lidit, van Gogh skar av sig örat. Frida Kahlo skadades illa och led av kroppens åkommor.

Till det bättre

Mot slutet ordnas saker och ting till det bättre. Spegeln är det dags att laga. Att allt blir som nytt. Pappan som reser sig ur soffan och börjar gå ut för att träffa vänner och kanske någon ny att bli kär i. Vänskaperna utvecklas att bli mer inkluderande.

Övrig information om *Rosor & pistoler*

Skriven av Anette Eggert

Omslag av Pär Åhlander

ISBN: 978-91-722-6955-2

Antal sidor: 186

Utgivningsdatum: 2026-09-02

Utgiven av: Bokförlaget Opal

